V-dik évfolyam. 174-ik szám Kolozsvártt, csütörtök augusztus 3 1871

Előfizetési feltételek:

Évre . . . . . 16 frt — kr.
Félévre . . . . . 8 „ — „
Negyedévre . . . . 4 „ — „
Havonként . . . . 1 „ 50 „

Megjelenik minden nap, innep utáni napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Monostorutcza a L. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR.

POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési dijak.

Ötször hasábozott sor ára 6 kr
Bélyegdij minden hirdetésnél 30 kr.
Nagyobb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadó-hivatal.

Fiók kiadó hivatalok:

Tordán: Ketezár és Harmathnál.
Deésen: Krémer Sámuel.
Enyeden: Vokál János.
Szamosujvártt: Csanus testvérek.
Kolozsvártt: Stein J. és Demjén L.
M.-Vásárhelyt: Wittich Józsefnél.

A „Magyar Polgár“ előfizetési feltételei.

Egész évre . . 16 frt.
Félévre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . 4 frt — kr.
Egy hóra . . 1 frt 50 kr.

☞ **Hirdetéseket a legjutányosb áron elfogad**

A M. Polgár kiadóhivatala.

KOLOZSVÁR, AUGUSZTUS 2.

A háziadóról.

Deés, julius 28. 1871.

III.

(Folytatás és vége.)

A törvényhatóságok közigazgatási osztálya — mint tudva van — az árvaügyek áttételével tetemesen növeltetett.

Ez árvaügyeket a megyék eddigelé rendes törvényszékeik által kezelteték s igen szokszor két megyei törvényszeki ülnök és egy jegyző, az irodaszemélyzetnek a legnagyobb része majdnem kizárólag ezen árvaügyek ellátásával volt elfoglalva, s a törvényszeki elnök munkálkodásának egy harmadrészét hasonlóan ez ügyek helyes vezetése képezé.

Igen természetes következtetés tehát, hogy ha a birósági tennivalók — és elvonttan annak személyei is — ily nagy része továbbra is a megyék igazgatása alatt hagyatott; — azon fizetések, melyekben a tisztviselők eddigelé részesültek — részint egészben, részint egy részben — jövőre is és hasonlóan átengedendők voltak.

Hiszen minden mértéken alól álló parodia lenne, hogy az állam a bíróságok egy legtöbb időt és tetemes munkát igénylő osztályának minden teendőit a törvényhatóságokra háritsa; s az elintézők a hivatalnokok fizetéseit magának tartsa meg.

A többször idézett 1870-iki XLII. t. cz 90. §-ában elvitázhatlan tisztasággal megiratott, hogy az egyenes adók leszállitása — a háziadó képzéséért — az azon évi szükségletnek a lehetőségig (majdnem az utolsó fillérig) megteleljen.

Szükség tehát, hogy a törvény értelme szigoruan alkalmaztassék akkor is, ha a házi-, és nemcsak mikor az idegen érdekek mozdittatnak elé általa. Szükség, hogy a törvényhatóságok házi pénztárainak javára az egyenes adókból számittassék le különként mindaz, mi a mindenik közigazgatási czéljaira forditтatott a felvett normális évben, — és mind az, a mibe került az árvaügyek eddigi kezelése az államnak. De sem több, sem kevesebb!

A leszámitás csak akkor lesz helyes a törvény szerint. És a törvényhatóságok legalább nem lesznek kitéve azon szomoru kénytelenségnek, hogy az árvaszék berendezésével járó tulkiadásaikat vagy a lakosok kényelme s a helyes és gyors közigazgatás feláldozásával, vagy a tisztviselők fizetésének leszállitásával, vagy ujabb terhek árán fedezhessék.

Mert, ha a tisztviselők számát apasztjuk, világosan épen azon czéltól távozunk, melyet elérni törekszünk, a megszaporodott munka — és kevés munkaeroből folyó hanyag eljárás, lehetetlen munkabirás folytán; a második esetben pedig nem lesznek mindig képes tisztviselőink; és végre mert istenkisértés lenne, hogy a mérték feletti közvetlen és a megszámlálhatlan közvetett adók sulya alatt földhöz ragadt szegénységre taszitott lakosok a törvényhatóságok tisztviselőiért még másodszor is megadóztassanak. Azt szokták mondnai ugyanis, hogy minden teremtménynek egy böre van, s lehetetlen egyszerre valamely lényről két bört huzni le. S ha az absolut, gyülölt és piócza természetü korszak egész légióból álló ezerféle hivatalnokait azon adóból, melyeket szegény hazánk nyakára árasztott, fényesen tudta fizetni: ezen mennyei boldogságos állapotban, mihez foghatott a magyar ember soha sem élvezett, csak nem fogunk elnyomóink, megátkozott vérszivóink hitvány üzelmein is tulmenni; — s nem fogunk egy helyett két bört követelni!

Hiszen a kormány közlönyei hasábszámra kürtölik, hogy az anyagiakban is minden tekintetben mily óriasilag előhaladánk; és mindenki emlékszik, hogy a mult évi költségvetés tárgyalásakor a magyar pénzügyminiszter milliók megtakaritásával dicsekedett; mire való lenne tehát ezen ujabb gyötrelem! az ország népének e méltatlan zaklatása felesleges terheltetése.

Ez lehetetlen!! . . . Ez törvénytelen!

Törvényhatóságunk szegényes költségvetését összenyomorgatá már; az alkotott tervezet a f. é és hó 27-én tartott ülésében végleg megállittatván — elfogadtatott az adott feltételek szük keretében; s igy senki sem mondhatja, hogy saját házunkért szólalék fel kivételesen. Azon — ez egy alkalomra immár tulesénk!

Nem egy szükkör kis érdeke, hanem az egész ország érdeke szüli ez aggodalmakat, és azon reménység, miszerint lesz talán valaki, az ország házában, ki nézeteimet becses figyelmére méltatva a beálló országgyülési saison első napjaiban hathatósan sürgetendi, hogy az 1870-iki XLII. t. cz. 90. §-a lényegileg és szószerint foganatositassék.

A mily hiba lenne ha a kormány a törvényhatóságokat a háziadó megállapitásában nem ellenőrizné, — és ha behunyt szemmel nézné azok vesztegetéseit: épen olyan vétek, sőt rosz eljárás lenne továbbra is fentartani a pénzügyminiszter indokolhatatlan eljárását, mely által az ország népe oda vezettetnék, hogy idegen elnyomóit saját honfiainál előbbre tegye, s ezek gyülölete mellett — természetellenesen — amazok visszajöttét sóvárogja; — vagy hogy mint vizár elseperje az átkos gátokat!!

Lészai László.

Táviratok a külföldről.

Bécs, jul. 31. Florenczből táviratják, hogy Rómában forgalomban levő hirszerint a király csere utján egész berendezésével vissza akarja engedni a Quirinált a pápának.

Bécs, jul. 31. A Vaterland a „Mihály arkangyal“ nevü társulatnak egy tiltakozását teszi közzé Romának Olaszország fővárosául történt kiáltása, továbbá az ellen, hogy Róma más valakinek legyen székhelye, mint a koronkénti pápáknak, minthogy semmi más kormánynak, egyedül a pápáénak van joga székhelyét Rómában felütni. A társulat a fővárosnak Rómába való áthelyezésében a pápai jogok ujabb durva megsértését látja, valamint a pápa teljhatalmának teljes megvetését, nem különben veszélyt nem csak a katholicismus, de minden trónra nézve. — Sonst nichts?

Florencz, jul. 31. Rómából irják, hogy az ottani polgármester Róma felszabadtása alkalmából Garibaldinak aranyérmet és üdvözlő okmányt küldött.

Berlin, jul. 31. A német kormány azon utasitást adta ki, hogy az elsassi hivatali állomások betöltésénél főleg benszülöttek alkalmaztassanak s az elsassi és lotharingiai hajózható csatornák haladéktalanul kijavittassanak.

Páris, jul. 31. A párisi pótválasztások eredménye a következő: Az Union parisienne névsorából 20, a Turbigó utczából 26 jelölt választatott meg, két megválasztott mindkét névsoron szerepelt. A megválasztottak közt van Mottu és Cantagrel. —

München, jul. 31. A bajor lapok itteni levelezői tudni akarják, hogy Vilmos császár utját Gasteinba Münchenen át veszi, s hogy a bajor király ősszel Berlinbe megy.

Páris, jul. 30. (Este.) A helybeli lapok alaptalannak mondják a Soir azon hirét, mely szerint Thiers kijelentette volna, hogy ha Favre és Jules Simon lemondanak, ő is visszavonul a kormánytól. — A halandóság a mult héten 859-ről 778-ra szállott alá; kholera-eset nem fordult elé.

A legfényesebb emlékoszlop.

Zürich jul. 24.

(Vége.)

Vizsgáljuk csak kissé mélyebben a két távoli ország viszonyait, s ezen számok eredetét, bizonyosan ugy találjuk, hogy két három év alatt nem egyet, de tizet is képesek vagyunk felállitani. Ugyanis a legnagyobb összeget itt a fekvőség képviseli, az összes vagyon felénél több, jóllehet csak 39 juchart s igy a mi 1600 □ öles holdunk szerint még 20 hold sincsen; ha ezt venni kellene is nálunk, nem kerülne valami sokba, mivel legdrágábban holdját 100 frton meglehetne venni, mert hogy nem a pesti Duna parton kellene fölállitani az ily intézeteket, arról ugy hiszem mindenki megvan győződve, hanem vidéken, a nép között, mint vannak ezek Svájczban, s ebből még az a haszon is következnék, hogy ott rendes czélszerü gazdaságot folytatva, a nép is megszokná lassankánt a czélszerü ujitásokat, látván itt közvetlen a hasznát, s az itt kifejtett szorgalom buzditásul szolgálna, hogy ő is igyekezzék, s igy kétszeres gyorsasággal terjedne a szorgalom, munka, ösztön, erkölcsösödés a nép között, mely utóbbi sokkal nagyobb őre a közbiztonságnak, mint a falukon itt ott kényelmesen bérendezett csendőri laktanya. —

S hogy egy ily birtoket mely nálunk legkevesebb 50 holdat kellene hogy legyen, pénz nélkül is kaphatnánk, arról meg vagyok győződve,

Sok birtokos ur van nálunk, kinek 1000—2000 hold fekvősége van, s ki volna elég merész tagadni, hogy ne találkoznék 10, 20 is, ki nemzeti fejlődésünk előmozditása iránti czélból 50 holdat ne szakitana ki, vagy szomszédos birtokosok 3-an 4-en ne szakitanának ki ennyit terjedelmes fekvőségeikből? mert hogy nem mindenki a tófalvi báró ezt bizonyitja a kelozsvari muzeum terjedelmes kertjével, s bizonyitja ujabban Debreczen városa, mely a községi legelőből 4000 holdat szakitott ki közmivelődési czélokra. —

Egy jelentékeny szám még a baromállás; hogy ezen még könnyebben lehetne segiteni, azt hiszem senki sem találja hiu ábrándnak.

Egy ménesből egy kancza vagy egy csikó, egy gulyából egy tehén vagy egy borju, egy sertés és juhnyájból egy kocza és egy anyajuh, vagy legalább bárány hogy minden nehézség nélkül kikerülne, a nélkül, hogy a hiány észrevehető volna, ugyhiszem mindenki természetesnek találja. — Avagy nem Magyarország-e, melynek nevét hálával ejti ki a graubündteni canton nem oly régen vizárban úszott lakója?

Nem nyujtott-e bő adakozása által a hajlékukból kivert éhező francziáknak közelébb segedelmet épen ez a Magyarország? (ide értve természetes mint kiegészitő részt Erdélyt is.) A hazai vizkárosultak javára nem nyitottak volt e épen nagyobb uraink jótékony bazárt Pesten!?

Ime ezekből látható, hogy nem halt ki a szükölködők nyomorultak iránti részvét hazánkban, csak az az egy természete meg van a magyarnak, hogy minden kéretlen nem hányja ki, s ki kárhoztatná ezért, midőn közmondása is igy szól; „Szemérmes koldusnak üres tarisznyája“.

Lépjenek föl csak itt ott lelkes emberbarátok, juttassák eszébe, magyarázzák meg az égető szükséget, melyben népünk szenved, mert hogy a legnagyobb szükségben, jó nevelésben szenved, mindenki tudja, habár néha a folytonos egyformaságban el is feledi, s ha az idegen országok szükölködő népét bőven segitette, bizonyára saját honfitársai nyomorát sem fogja közömbösön nézni. Mondják neki a mit Wehrli a pedagog mondott egyszer atyjának: „Ajándékozz a szegényeknek kenyeret, pénzt ruhát, csak addig tettél velük jót, mig a kenyeret megeszik, a pénzt elköltik, s a ruhát elszaggatják. De neveld őket, tanitsd meg dolgozni és a társadalomnak hasznos tagjává lenni, oly jót tettél velük, mely halálukig eltart s boldogitja őket.“

Kérni kell tehát, mert mindenki siet akkor tehetsége szerint áldozni val mit, s minden ily intézet egy évtized alatt két börtönt hagy üresen, sőt a börtön virágok helyett szorgalmas, munkás népet, s nehány oly tanitót nevel, ki magáért az ügyért s nem csak épen az ezzel összekötött fizetésért lelkesedik. —

Igy lehetne nálunk is fölállitani és berendezni a hol csak lehet közadakozás utján, mert a mit a nép önmaga állit, azt jobban is gondozza, s csak a hol igy nem telik szólitani föl a kormányt kötelessége teljesitésére, s ha nehány lelkes ember eré lyesen föllépne, négy öt árvagyámintézetre legalább ötven- ötven holdnyi telket tudna adni vagy szerezni igy az ország különböző vidékein; akkor talán a ministerium is legalább 100 ezer forintot oda adna abból a szép kis összegből, mely a népnevelési czélokra volt megszavazva, de 600 ezeret nem tudtak elkölteni belőle, s igy három hó alatt négy nagy emlékoszlopot könnyen állithatna a magyar nemzet.

Mennyi nagy emberünk van, kiknek igy egy egy dicső emlékoszlopot állitthatnánk! S ha a Reményi hegedüje által a Petőfi szoborra gyült ezerekkel is ily intézet létesülne, bizony sokkal nagyobbszerü, sokkal dicsőbb és méltóbb lenne a nagy költő nagy nevéhez, mert mig egy Petőfi intézetben egykor még egy Petőfiszobrot is lehetne állitani talán, addig egy Petőfi szobron egy Petőfi intézetet soha. —

De van itt Svájcznak berni cantonában egy 100 növendék számára alapitott ilyenféle leánynevelde: a „Victoria“ intézet. Egy gyermekteleu kereskedő alapitotta szeretett neje emlékére pedig azon ember élte nagyobb részét nem is Svájczban, hanem Párisban töltötte, s ott is halt el 1856-ban, s csak halála után látták, hogy még sem feledkezett el a bőségben, a világ zajában is szülohazája szegényeiről midőn ily nemes czélra 600 ezer franknál többet kaptak végrendeletében.

Végre hogy ne is emlitsem a Lausanneban (a genfi tó felső végefelé a Bern genfi vasutvonal mel

Uj „Erdélyi Muzeum.“

Nagy-Váradi Inczédi József naplója.

Közli: **Szabó Károly.**

(Folytatás.)

4. Septembris. Inczédi György bátyám uram hiván bennünket fel rákászni az vár patakján fel az kövön belől, ott valóban szerencsétlenül jártam; mert egy üveg palaczkot az jobb lábommal, az mely köhez az patakban hülni tettem volt, ahoz ütettem, elsikamozván, és azzal az talpoman való ereket, inakat éppen ketté metszvén, három óra alatt, mig lovan haza vittek, az vérem mind folyt; akkor fél hóltan haza vittek Vinczre. Az édes anyám eléggé orvoslotta, de egy hét mulva meg megindult egymás után háromszor, harmadikszor 17. Septembr. hajnalban álmos észszel az egész ágyom teli tölt, mellettem lévő virrasztók elaludtak, és az vér éppen az édes anyám ágya elében folyt; azt osztán látván ugy ugrott fel szegény. Az uj keresztény[1]) borbély semmit nem tehetvén, postán küldtek Fejérvárra egy német borbély után, az ki el késöre lejüvén fél holtan és minden vértül üresen maradton meghülve talált Csudálta az más borbély esztelenségit, az ki engem kitakarva jéggel dörgöltetett s lábomat felpózolva tartotta; ő békötvén valami spiritussal leeresztette, engemet erősen bétakart, és izzasztót töltett torkomban; mert nekem az az egész nap ma sem jut eszemben, oly extreme voltam, minden halálomra való egyet másokat el is készitettek volt számomra; csak az Isten reménység felett való kegyelme, az ki az után az izzasztó után meleget s veritékzést parancsolt, ugyanis az már jó jele volt életemre való reménségnek. Igy annak az borbélynak keze által épülgettem, de az sebem késöre gyógyult meg, mikor meggyógyult is, másodszor kelle járni tanulnom, mint az kis gyermeknek; mert az fejem, csak ha felültem is az ágyban, magamra ledült és elszédült. Az Istennek neve áldassék, az ki már harmadik izben téritett meg az koporsó szájárul és az halálomra elkészitett ingtől; mert akarta, hogy még az élőknek seregiben magasztoljom érette szent nevit.

21. Septembris. Az Duka vajda pénze iránt való vexa volt Fejérvárott, melyrül apám uramat is erős hittel megeskették, kivált az M. Teleki házra.

22. Octobris betegedett meg Inczédi György bátyám Borberekben, az job czombja töviben körös körül való nagy és kemény dagadás miatt, kihez képest Fejérvárra felvitette magát az mi házunkhoz, de 26 decembris viradólag éjfél után két órakor kilenczheti s harmad napi keserves szenvedési után sürü szép fohászkodási között merő álomképpen lelkét az Istennek megadá. 27. tétetette apám uram koporsóban, 12 órakor praedicálván Kapusi Sámuel uram ex I. Cor. 9. 24. Tiz hét és öt nap hijján 55 esztendős korában. 27. ugyan inditottuk le Fejérvárrul, tették maga házához Borberekben.

1703. 14. January Lött temetése Borberekben, igen szép frequentiával, pompával; csináltatott az édes atyám Inczédi Györgyné asszonyommal együtt az borbereki temetőn feljül az oldalban éppen az üdvözült Inczédi Mihály uram temetése mellé garádicsos s igen mély boltot, oldalboltjával együtt, tiszta de majd az kőnél is erősebb földből ásván ki; az hová mind maga nyolcz gyermekeit, mind az apám uram öt gyermekeit, In zédi Péter üdvözült bátyám uram egy leányát, Inczédi Györgyné asszonynak egy eöcscsit, item az asszonyom anyám testvér eöcsit is Lipcsei Anist, in summa 16 halottakat, az kiknek koporsójok rosz volt azokat uj koporsóban tévén bévittünk, az után magát is bétévén. Praedicállott temetéskor Krizbai Thamás uram Psal. XLII. 1, 2, 3. Ugyanott órált Erdődi István uram, az temetőben Gidófalvi Balás uram. Psal. CXVIII. 19.20.

8. February. Fábján János uram is Szászvároson holt meg két esztendei sinlődése után 78 esztendős korában.

Erdődi István privatus uram kivitettetvén mesterségre M.-Vásárhelyre, lött privatus praeceptorunk Debreczeni István uram kedves és értelmes tanitónk.

15. Aprilis Tekintetes Nemzetes Ercsei ifjabb Tóldalagi János uram jegyzette el és az copulatio által mátkásitotta el Vinczen Inczédi Susánna néném asszonyt, Teleki László, Joseph uraim, Macskási László és Nagy Pál uramék nászával.

29. Aprilis. Szebeni gyülés alatt hertelen igen elnehezedett apám uram, az orbáncban élethalál között lévén, kihez képest én is postán mentem bé Enyedről, de Isten felgyógyitá, noha késöre és sok rendbeli változással. Mentünk ki Vinczre, én pedig Enyedre.

Usque Anni 1703. mensem Junium. Isten segedelmbül s kedves tanitónk industriája által épülgettem az publicán, kivált az theologiára mind igyekezetem nagy lévén, mind Enyedi uram private is leczkéje után mi nekünk az controversiákot de Epistola Pauli ad Romanos explicálván. az praeceptorunk is akkori thecarius lévén szép könyveket olvastatván velünk. Végre csak ketten maradván Alvinczi Mihály bátyám urammal, egymást is mintegy üzvén szép atyafiságban éltünk, s minden tereh nélkül csak magunk s egymás kedviért is az mennyre oly nagy s titkos bölcsességnek tanulására erőtelenségünk engedhette, erőlködtünk; melyhez képest

Eodem anno mense Junio N.-Enveden Synodus Generalis, azaz közönséges papok gyülése lőn, abban candidatusok felesen voltak, két academicusok is, Bonyhai András és Benei István uraim; azért is hosszas szép materiát adván az praeceptorom, és arra üdőt s könyveket is, maga végre az hol hibát talált megis corrigálván, eö kegyelmeknek opponáltom; volt praesesünk Tiszt. Kapusi Sámuel uram fejérvári professor, aetatis meae annorum 14. mensium 8.

10. Juny. Az hideg el elvén szegény aszszonyom anyámot, 11 déllyesti órakor igen roszszul kezdett lenni. 20 reggeli nyólcz órakor az febris ardens, orbáncz, de igazábban Szent Antal tüze és egyszersmind az obstructio is és hányáserőltetés miá igen desperatióra juta. Azért igen szomoru hir követte az én örömömöt is. Más nap mindjárt érkezett szolga utánom Vinczrül, mely az anyám halálos nehéz betegségit denunciálá, és hogy sietnék lemenni mind az apám uram parancsolatjával, mind az édes anyám engem látni kivánó kérésivel megjelenté. Örvendezett szegény rajta, mikor T. Kapusi uram előttem elküldett leveliből ki is az szegény anyámnak kedves embere lévén igen nagy addictioval volt hozzánk) megérzette, hogy annyira segitett az Isten elé, és immár az maga szent beszédinek vizsgálását adta az én ajakimra is.

1703. 20. Juny. Leérkezvén nagy örömmel is látott, de sulyos betegsége s kétséges élete minékünk mindnyájunknak az nevetés helyett bánatot és a vigság helyett siralmot nyujta. Volt mellette Fogarasi Sámuel uram doctor, minden haszon nélkül; mert Contra vim mortis non est medi amen in hortis.

23. estve jó éjtszakát vévén, maga szegény engem megölelvén megcsókola.

24 Juny reggel az szemeit kimosotta maga, és az tükört eleiben vitette, melyhez képest láttatott jobban lenni; de déllyest felé mindjárt az körmei szederjesedni kezdettek, és 10 órakor estve, mikor mi vacsorán vólnánk, szép csendesen csak elalvék, nekünk s kivált nekem elfelejthetetlen és soha örökké meg nem hálálható édes dajkám.

25. Szomoru siralmim között tettem magam egyik az koporsóban.

(Folytatjuk.)

[1]) Uj keresztyén néven az anabaptisták értendők, kiket Bethlen Gábor fejedelem telepitett, mint az üldözés elől menekülteket Morvából Alvinczre.

lett csinos kis város) elhunyt Rumine polgárt, ki a város közczéljaira 2 millió 15 ezer frankot hagyományozott, csak azt jegyzem meg, hogy sok gyermektelen gazdag család, vagy is inkább pár, vagy egyén van nálunk is, kik a nemesen gondolkodó nagylelkü kereskedőt utánozva ön maguk, vagy szeretteiknek fényes emléket állithatnának, s én hiszem is, hogy valamint a berni cantonnak van egy „Victoria“ szegényneveldéje: Ugy Udvarhelyszéknek is idővel lesz egy „Kandida“ ily emléke, mely a nagylelkü alapitó nevét és nemes jellemét századok után is fényesen tükrözi vissza.

Addig is azonban mindenki az ily czélokra fogjon tollat, gyüjtőivet vagy erszényt.

„Kinek mint adák az Istenek,
Öltári a hazának hadd füstölögjenek.“

Gagyi Samu.

Vidék.

Torda julius 31-kén

A szülök legnemesebb örömében részesülénk ma; oly örömben, mely csakis szülőké lehet, mig magánosoktól elrejtetett annak valódisága. A külfény nélküli, de annál több belbecscsel ékeskedő kath. leányiskola vizsgája ma tartatott meg, még pedig közkivánatra a templomban, szép közönség előtt. A tiszta, hangos feleletek a tárgyak különfélesége szerint mind annyi meglepő örömélvezetekben részesitének. A munka kiállitás bár melyik fővárosi fényes iskolának is diszére válnék. Kitünt most is, mint mindig a tanitónő szakképzettsége, ismeretgazdagsága és tapintatos eljárása a zsengetehetség kifejtésében.

A tordai népiskolák és vizsgák koszorujának valóban éke vala a mai vizsga; ez ékesség, a cserjék és tövisek közt rejlő rózsa illatterjesztője Szabó Mária k. a., kit kisdedeink erényes vezetésére, a tanügy virágzására, s igy a családok örömére s a társadalom javára Isten hogy soká éltessen kivánjuk!

Becses lapjába fölvenni ezen örömüzenetet egész tisztelettel kéri a tkts. szerkesztő urat a szülők nevében **Magyari Mihály.**

A „M. Polg.“ eredeti távirata.

Feladatott Pesten august. 2 án 10 óra — p. d. e.
Érkezett Kolozsv. august. 2-án 10 óra 30 p. d. e.

Franczia ország ujabb kétszáz tizennyolcz millió franknyi kölcsönt vesz föl.

Gambettának a balpártot és szélsőbalt egyesiteni nem sikerült.

HIRHARANG.

⁂ **Filep Sámuel**, mint városi főispán tegnap fogadta a tanács, a törvényszékek tisztelgését. Csiszár főkapitány és Makoldi főbiró vezetése alatt. Ugy halljuk, a legközelebbi képviseleti gyülésen fogja letenni esküjét, — közelebbről pedig körutat tesz azon vá.osokba, melyeknek főispánja lett, hogy hasonlólag esküt tegyen le mindenütt a városi képviselet előtt. Szegény Filep, mennyi oratiót kell majd neki végig hallgatni ebben a kegyetlen meleg időben, s ez még hagyján, — de mennyire kell válaszolni, ez lesz az igazi kemény munka! Bizony bizony, nincsen rózsa tövis nélkül!

⁂ **A bornyumáli szöllőbirtokosoknak** egy nagyon practikus ideájuk támadt. Azt halljuk, valaki meg akarja hivni Szlávy ő exciáját a polgárság nevében egy barátságos lakomára a szöllőkbe. Ha ő exciája elfogadja, ugy a városi előljáróságnak arról is kell egyuttal gondoskodnia, hogy a hidat járható állapotba helyezzék Ime, minő csodálatosak a gondviselés utai! Szerzett a jó szerencse egy miniistert ki miatt meg kell majd csináltatni a hidat. A polgárok különben várhatnának!

(o) **Herczeg Woronieczky** hátrahagyott, lapunkban is megemlitett,ezüst készletét a tegnap tartott árverés alkalmával Simonnéné uraszszony vette meg. Örülünk, hogy ily kezekbe került az ereklye, s nem vándorol ki üzérek kezén legszebb müincseink rendes utján — külföldre.

(o) **Ferencz József** és **Vilmos** császárok Gasteinból érkezett hirek szerint ott folyó hó 9-kén találkoznak.

(o) **Zwettler grátzi püspök** Turrachra váratott. A kis város lakósai illő fogadtatást készitettek számára, a taraczkok megtöltve, a harangozók a kötélnél, czéhek, küldöttségek ünnepélyesen sorakozva várták az egyház fő ökét. A püspök érkezését jelzendő, egy fiut állittatott fel az országutnak egy alkalmas pontjára. Egy darab idő mulva lát a fiu egy sajátságos szekeret, a minőt még soha sem látott s megadja a jelt, mire a taraczkok, harangok megszólalnak, a menetek megindulnak; végre eléáll a furcsa szekér s kilép belőle a szomszéd város mézeskalácsosa, ki még ahoz lutheránus is. Mikor aztán a püspök jött, nem volt mivel lövődözni.

(o) **Szlávy miniszter** ő excellentiája igazán aggodalmat okoz nekünk. A „Kol. Közlöny“ szerdai száma szerint „tegnap“ kedden már meg is érkezett. A királyi biztosi lap ezen állitása nagy mozgásba hozta a „mindenáron tisztelgők“ seregét, fényes nappal lámpással keresték s nem kapták meg emberöket; felfordult Diógenes óta a világ legalább annyiban, hogy most sok, hordójából palotába vágyó, nem épen bölcs ember lámpással keresi az alkalmat a miniszter ur előtt való megjelenésre. Különben ugy halljuk, hogy a miniszter szerdán csakugyan megérkezik.

(o) **A „Kolozsvári Közlöny“** halad, már a maga módja szerint. Abból az alkalomból, hogy a bückeburgi herczeg megtagadta Bismarknak a beleszólást miniatur birodalmába, eszünkbe jutott Heine német utja, a melyben azt mondja, hogy ez a herczegség sáros időben egészen a talpához ragadt. Ujdonságnak jó dolog, kidolgoztuk s kiadtuk ezeőtt két héttel. A „Polgárból“ nem kell a „Közlöny“-nek semmi s igy az ujdonság lapról lapra utrakelt, s a magyarországi lapokkal természetesen ismét a „Közlönyhöz“ került; de most bezzeg jó volt neki, ki is adta a szerdai számban „Egy hatalmas monarcha“ tehát ugyanazon czim alatt, a melyre mi megkereszteltük. Köszönjük az utólagos megtiszteltetést. Igen igen t. laptárs

Das ganze Herzogthum Bückeburg
Ist mir an den Sohlen geblieben.

(o) **„Ismeretlen zeneszerzők“** czimü tegnapelőtti ujdonságunkért sok a hallgatni valónk, sok a discussió. Előkerült az is, hogy miért nem rójják még a helybeli lapok azt a germanisatiót, a mely a helybeli zeneegyletek terén tényleg létezik. Erre csak az a feleletünk, hogy a magyar elemből még nem telt ki egy jó karmester, reászorulunk tehát a más nemzetiségüre. Miért nem tesz a város, feltéve hogy zeneviszonyait is tisztességes és nemzeti álláspontun akarja fenntartani, miért nem küldi ki pld. H. Gy. tehetséges ifju zenészünket egy-két évre valamely conservatoriumba? Ha már mindenkor és mindenütt csak az átkozott protectió utján lehet valamihez jutni, miért nem protegálják a bennszülött tehetségeket? Ah mert ezek szerények, nem tolakodók; a valódi tehetség nem tányérnyaló, nem koldul, inkább magába vonul és nyomorog. Észre kell ezt venni uraim, fel kell keresni, nem kell ugy tenni mint tettek eddig, hogy a kongó fövel járó csinos külső számittatik fel dönő tulajdonságnak. A germanisatiónak csak azáltal lehet gátot vetni, hogy minden térre oly magyart állitunk, a ki felülmulja a németet, a mig ez nem történik, mi kell hogy kitartsuk, mi kell hogy kövessük az idegent.

(o) **Állami légvár** épül Kolozsmonostoron, ez nem is tréfa. Szó van ugyanis a gazdasági tanintézet főépületének létrehozásáról, neki állottak tehát s készitettek róla két tervet is papiron, a helyet azonban, a melyre a főépület épitendő, nem jelölték ki. Nó már most egy épület, melyre nincs pénz, nincs föld, de két terve kikelt a képzelődésből, nem lehet egyéb légvárnál. Hogy a tervek nem bizonyos helyre készültek, erről tanuskodik az „Erdélyi gazda“ utolsó száma. Mint halljuk Szlávy miniszter ur azért is jön, hogy e légvárnak valami reális alapot jelöljön, illetőleg nyujtson.

(S—ly) **Törvénykezési csarnok** Kolozsmegye törvényszékénél jelen év julius 28-án tartott végtárgyalásnál elnökölt: Nesztor János törv. ülnök. Közügyészség részéről jelen volt: Keresztes Arpád al-ügyész. 1865 február 4 én Ludvig Tamás, mint kibocsátó, Pap László, mint elfogadó és Botha József, mint tanu aláirásával ellátott 80 frtról szóló váltó alapján Pap László beperesittetett Kolozsmegye törvényszékénél, s miután a beadott kifogások tárgyalása rendén Botha J., mint tanu nemcsak a váltó keletkezését, de aláirása valódiságát is tagadta és azon körülményre megesküdt; en él fogva a törvényszék, miután a váltó valódiságát Pap L. ügyvéde által tagadta, egy eskütől feltételezett itéletet hozott, hogy t. i. esküdjék meg Pap László, miszerint a váltón előforduló aláirást sem ő, sem tudtával mással nem tétette; azonban az esküt le nem tehette, mivel felperesi képviselő által beadott felebbezés folytán tanukihallgatás rendeltetett el, a melynek következtében az itélet a tanukihallgatás alapján a polg. osztály által meghozatott, s alperes a váltókövetelésben elmarasztaltatott, melyet törlesztett is. Felperesi ügyvéd az alperes által felajánlott itéletileg elfogadott esküt, s ajánlott tanu miatt azonban bünvádi feljelentést tett. Ugy a lefolyt vizsgálat, mint a végtárgyalás alatt vádlottak tagadták, hogy a váltó keletkezéséről legkisebb tudomásuk lenne, s ragaszkodtak a polgári perben fennemlitett vallomásokhoz; a törvényszék két tanu egybehangzó vallomása folytán, hogy vádlottak sajátkezüleg, öntudatos állapotban irták alá a váltót, igazolva látta, Pap Lászlót azonban a csalás büntényében bünösnek mondotta ki, s tekintettel a tulnyomó enyhitő körülményekre, 14 napi börtönre itélte.

— **Egyetemi rectorválasztások.** Tegnapelőtt választá meg mind a pesti egyetem, mind a budai müegyetem rectorait a jövő tanévre. A pesti egyetemnél Toldy Ferencz 16 szavazat közül 15 öt kapott, s Margó Tivadar egyet. Ekép érdemes tudósunk ugyszólva egyhangulag lett rektor, jubilláris ünnepélyéhez most már e megtiszteltetés nem hiányzik. A budai müegyetem rectora pedig Stoczek József tanár lett; protector: Vész János; dékánok: Szily Kálmán, Kruspér István és Bielek Miksa.

— **Magyar honvéd Kairoban.** N... honvéd járás-örmester a napokban Kairóba, Egyptomba kiséri nővérét, ki Clementis urnak, az egyptomi alkirály egyik kertészének van eljegyezve. A Kairóban lakó magyarok, hogy honvédet lássanak, megkérték N...-t, hogy honvédruhában jöjön oda. N. folyamodott a ministeriumhoz, s a ministerium meg is engedte neki, hogy az utazást honvédruhában tehesse meg.

— **Három fiu, kik „Robinsont“ játszanak.** Budán Spanyikné nevü aszszonynak három fia van. Az egyik 12, a másik 11, a harmadik 8 éves. Mindhárom fiu kitünő tanuló, engedelmes jó gyermek. A legidősebb nagyon szeretett olvasni, s kezébe kapta Robinson történetét. A magános élet nagyon felizgatta képzeletét, sokat beszélt testvéreinek, hogy mily jó lenne igy egy magános szigeten lakni, s anyjának is mondá, hogy majd egyszer elmennek hazulról, s valahol, talán a Bakonyban, próbát tesznek a Robinson-féle élettel. Az aszszony nevette e bohóskodást, mely azonban a napokban szomoru ténynyé vált. Mindhárom fiu elhagyta a szülői házat, s azóta semmi nyomuk. A budai és pesti hatóságok minden nyomozása eddig sikertelen.

— **A pápai csalhatatlanság csatlósai.** Azon magyar püspökök, kikről egy távirat jelentette, hogy alázatos föliratban tudatták a pápával, miképen alávetik magukat a csalhatatlansági dogmának, a következők: az egri érsek, a beszterczebányai (Szuppán?), nyitrai, kassai, pécsi, szatmári, szombathelyi, zengi, veszprémi, győri, lugosi s nagy-váradi görög és katholikus püspökök. A kik nincsenek e lisztában, azok már elfogadták.

— **Brünnben tornaünnepélyt** rendeztek vasárnap, melyre (mint a bécsi lapok irják,) vagy 10,000 vendég ment a morva fővárosba, valamennyi német, mert hát különben nem is volt más czélja ez ünnepélynek, minthogy összegyüljön egy csapat német, s a habozó krüglik mellett harsány „hoch“-okat mondjon, s tele beszélje a levegőt, azzal a kérkedéssel, hogy a német ura az egész világnak, ura különösen Ausztriának. A torna-ünnepély köntösében demonstráltak az ausztriai nemzetiségek ellen, melyekkel a kormány épen alkudozik. Az ünnepély programmja voltaképpen a toasztokban bontakozott ki, s ez volt a demonstratió minden ellen. a mi nem német. Sajnáljuk, hogy ily idétlen demonstratióhoz Magyarországból is nyujtottak segédkezezet, s pozsonyi, nagyszombati, stb. tornászok elmentek az ausztriai német tüntetők közé velők egy notát fujni.

(o) **Az uj hitfelekezet** „ó katholikusok“ czim alatt már szervezkedik a Lajthán túli részekben. Ez lesz az a felekezet, a mely nem ismeri el a pápa csalhatatlanságát. Penzingi világi pap Anton Alajos felszólitást intéz a hivekhez, hogy nevöket és lakhelyöket tudassák vele a végre, hogy a hitközség megalakitása megtörténhessék. Ebből tehát csakugyan lesz valami, daczára annak, hogy Hohenlóhe-Waldenburg herczeg azt mondja az uj felekezetről, miszerint emlékezteti arra a bizonyos késre, a melynek nincsen pengéje, s csak a nyele niányzik.

(o) **Social democraticus** örömhir. A Berlinben megjelenő „Neue Social Democrat“ czimü lapban a következő jelentés foglalt helyet: „Barátainkkal és a pártfelekkel örömmel tudatjuk, hogy egy derék social-demokratával megajándékoztattunk, a ki hangjánál fogva reményt nyujt, hogyStrikeok alkalmával lármázó, jó ökleinél fogva pedig hasonló ügyekben győző lesz. Berlin stb. Schultze és neje.

(o) **Porosz Eynatten banda.** Lachman berlini, és Cohn boroszlói liferánsok, a kik a franczia földön álló porosz hadsereg élelmezését elvállalták s a forgatmányozott pénznek egy százalékát kapták fáradságuk dijául, nagy csalásukon rajta vesztettek, a mennyiben százezer tallér értékü zabot más kezekbe jutattak.

(o) **A merészség áldozata.** Egy orosz tourista nő, kitünő uszó a Rajna schaffhauseni esése felett fürödve elhagyta a fürdőházak környékét s lefelé uszott mig a viz elragadta s a borzasztó zuhatagon lesodorta. Öszvetört holttestét kihalászták.

— **Wesselényi-Balla Gergelyről** ezeket olvassuk a „Bihar“ ban: Ez év elején gr. Ráday átirt a megyéhez, hogy vajjon nem volna-e hajlandó B.-t, miután — ugy látszik — hogy több bünhálózatba van bonyolódva, kiszolgáltatni. A bünfenyitő törvényszék elnöke megyei harmadalispán, Gozmán János ur, a tiszti ügyésztől bekért véleményes jelentés után igenlőleg nyilatkozott az esetre, ha B. bünrészessége csakugyan alapos. A kir. biztos erre csak a napokban küldé meg válaszát, a mely szerint B—t már nem kivánja elkisértetni miután bünrészessége be nem bizonyosodott, hanem azon ajánlatot teszi, hogy ha B—t veszélyesnek tartják a biharmegyei börtönben, szállitassék Szegedre. Alispán ur erre azt válaszolta, hogy miután B. egészen megtört és megadta magát és miután veszélytől nincs mit tartani a Szegedre való kisértetés szükségét sem látja. B. ügye különben nem fog egy hamar itélet alá kerülni, mert több fontos pótvizsgálat van folyamatban s ezeknek bevégzése, isten tudja mikor várható. Korai tehát azon hir, a mely szerint B. ügye nem sokára itélettel fejeztetnék be.

— **Pulszky Ferencz** urat Ischlbe utaztakor egy kis malheur érte. Ott, a hol az ut a Traun folyó mellett vezet el, kocsija nagyon az ut széle felé hajlott, s a nyitott kocsiból egy táskája a Traunba gurult és a hullámok közt eltünt. A fáma rögtön a Traunba fulladt százezrekről beszélt, — habár a böröndben fehérruhán kivül alig volt más egyéb.

— **Szalay László** emléke Zürichben. A zürichi magyar egylet kegyeletteljes kötelességet teljesitett, midőn ama házat, melyben kitünő történetirónk Szalay László az 50-es években lakott, emléktáblával jelölte meg. Az emlék fölállitása — egy kis ünnepélylyel — mult szombaton történt. A márványlap felirata magyar és latin.

— **Az igazságügyi miniszteriumban** készen van a törvényjavaslat a királyi tábla felosztásáról. A királyi tábla egyike Nagyváradon lesz.

(o) **Wallace érem.** A párisiak aláirást nyitottak egy érem veretésére Wallace a kitünő angol emberbarát emlékére. Wallace az ostrom idejében óriási összegekkel segitette a párisiakat. Az érem körirata a következő lesz: A Sir Richard Wallace, le grand philantorope anglais, les habitants de Paris reconnaissants. 18. Septembre 1870. 28 Janvier 1871.

(o) **A debreczeni** csata évfordulóit aug. 2-án eddig mindig ünnepélyesen megülte Debreczen városa. Az ottani lapok most is felszólitják ugy a honvédséget, mint a polgárságot a nap métló megünneplésére.

(o) **Szeben környékéről,** melyet ez idén az elemi csapások minden neme meglátogatott, sok a panasz a bekövetkező hadgyakorlatok ellen Az idei öszpontositások t. i. Szeben környékén lesznek s a körülményekhez képest szintén béválnak csapásnak.

(o) **A bécsi** uj városház, mely góth stylusban fog épülni, épen csak tizenegy millióba fog kerülni. Vajjon nem veszik meg rajtunk azt az áldott 30 percentet?

(o) **George Sand** azt irja egy Ischlben tartozkodó barátjának, hogy a betegségéről terjesztett hir koholt, s ő igen jó egészségnek örvend.

(o) **A strassbourgi tönkrement könyvtár** számára Angliában nagyszerü gyüjtés folyhoz az államministerium, India, és a gyarmatok ministeriuma, az oxfordi egyetem s az első rangu kiadói czégek tetemes adományokkal járultak.

(o) **Napoleon mellszobra** és a strassbourgiak. A napokban egy árverésen az exsászár mellszobra is dobra került. Az árverező kikiáltja: „a ki 10 soust fizet, öszvetörheti! Én! Én! kiáltá az egész tömeg s egy percz alatt porrá volt zuzva az imperátor szobra az által a nép által a melyért „annyit“ tett.

)**Necrolog.**) Özv. Lázár Józsefné szül. Vélis Anna, saját, gyermekei és rokonai nevében fájdalomdúlt kedellel jelenti, hogy forrón szeretett leánya **Lázár Ida, férjezett Blass Károlyné**, 10 évig tartott rendkivüli lelki és testi szenvedés után f. hó 29-én deli 12 órakor 28 éves korában egy jobb hazába költözött. Földi része f. h. 30-án d. u. 4 órakor az Izraeliták helybeli köztemetőjében örök nyugalomra elhelyeztettek. Béke poraira!

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLOS.

Nyilttér *)

Csik Sz. György, jul. 25.

T. Szerkesztő ur! Juliusi lapjának 162-ik számában Olti név alatt igénytelen személyem kisebbitésére egy gunyirat áll, melyre a magam, védtelen anyám és számos családom nevében bátor vagyok feleletemet megtenni.

Szerintem nagy gyengeség, s talán a t. iró tévedésben volt, midőn az ősök hibáját az utódokra ruházta, mert nem tudta ezen egyszerü közmondást: rosz apának jó gyermeke, rosz gyermeknek jó apja lehet, — és ha ezt szeme előtt tartja a gondatlan iró, nem jajdul vala fel falvám és családom erkölcsisége ellen.

Ha szerencsétlen apám a félreértett, vagy talán kiérdemelt vétkeért elitélve volt és ennek bujában el is halt, az iró igazságtalanul vádolja gyermekeit.

A hirtelenkedő, avatatlan czikkiró a még jogerőre nem emelkedett itéletet idő előtt, éretlen korában kürtölte ki és evvel tapasztalatlanságának, vagy pedig merészségének nagy jelét mutatá, mert ezen eljárásban a hivatalos titok elárulása nem kis mértékben rejlik; mert ha a dulló ur Olti nevet nem öltött fel, bizonyára a t. czikkirónak a dullóval titkos érintkezésben kelle lenni, vagy tán az éretlen itélet idő előtt azért hozatott a nyilvánosság terére, hogy az érdemes és népszerü tisztség az igazság kiszolgáltatásában visszaretteniljen? pedig a részrehajlatlan másodbiróság az igazságot nem tojtja el, hanem kideriti, s ezt bátran várom.

Az itélet minden törvényes bizonyitékok hiányával van ránk erőszakolva és a koholt orgazdasági vádat a feljajduló iró anticipálta.

Ugy látszik, hogy szerény polgári életemmel, és mint 25 éves, három év óta a község élén álló fiatal ember, többek által fel lehetek ismerve; én kis családi körömben boldog vagyok, mert benső sugalmam nem vádol.

Egyébiránt, hogy személyemre a czikk irása ugy, mint a dullói itélet is intrigua vagy boszuvágyból történhetett, — merem állitani már azért is, mert egy illetéktelen dullói hivatal ugyan ezen ügyben egymásután kétszer hozott itéletet, csak azért, hogy a másodikat sulyositthassa, ezt pedig sem a törvény, sem az alkotmányos élet meg nem engedheti. A t. szerkesztő ur engedelmével lesz szerencsém a döntő itélet eredményét a nyilvánosság terére hozni.

Sándor Gergely,
jegyző.

Ismerőseimnek s ügyfeleimnek jelentem, hogy egy időre Pestre utaztam. Kolozsvártt 1871 aug. 3.

Szenkovich Márton, szenzál.

Beküldetett. Egy betegség sem állhat ellen e kellemes Revalesciére du Barry-nak, mely gyógyszer költségek nélkül gyógyit minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, mirigy-, nyákhártya-, lélegzési-, hólyag- és vesebajt, szorulást, aranyeret, álmatlanságot, gyengeséget, vizkórt, lázat, szédelgést, vértolulást, fülzugást s a terhesség alatti roszul étet és ájulást is, fehérfolyást, bükórt, elsóványodást, csúzot, köszvényt és sápkort. 72,000 gyógyeset, melyekben a betegségeket egy orvos sem gyógyithatta, mint ezt egy bizonyitvány pápa ő szentségétől, gr. Pluskow udvari marschall-tól, de Bréhan marquisnőtől igazolja. Táplálóbb levén mint a hus, a Revalesciére feleöttek, s gyermekeknél 50-szeresen megtakaritja a gyógyszerek árát.

Bizonyitvány dr. Vizslay Józseftől.

Szeleveny, Magyarország, 1867. maj. 27-én. Nőm, ki több évig étvágytalanság- és álmatlanság-, általános gyengeség s más tájdalmakban szenvedett, Du Barry Revalisciére-je által egészen helyreállott s én e kitünő tápszert minden szenvedőnek jó lélekkel ajánlhatom.

Legmélyebb köszönetem mellett maradok alázatos szolgája Vizslay József, orvos.

Pláhszelenczákban ½ font 1 ft 50 kr, 1 font 2. 50 kr 2 font 4. 50 k. 5 font 10 ft, 12 font 20 ft, 24 font 36 kr — Revalesciére Chocoladée táblákban 12 cseszére 1 ft 50 kr 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4. 50; póralakban 12 cseszére 1 frt 50 kr, 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4.50, 120-ra 10 ft, 288-ra 20 ft, 576-ra 36 ft. — Kapható: Barry du Barry és T.-nál Bécsben, Wallfischgasse. 8, **Kolozsvártt Kronstaedter J.-nél Bel-Monostoruteza 175. és Főtér 2. sz. a. a zálogháznál, továbbá Binder K. gyógyszertárában, b.-monostoruteza a Redout során.** Pesten Török-nél, Pozsonyban Pisztory-nál, Gracban Oberansmeyer-nál, Lembergben Rottender-nél, s postautalvány által megrendelésuntján mindenütt.

Idegenek névjegyzéke Biasini szállodájából Kolozsvártt augusztus 1-én 1871. Hirschler József, kereskedő, Fehérvárról. Biró József, gyógyszerész, Fehérvárról. Schmeingo Sándor, mérnök, Deésről. Br. Bánffy János, Pestről. Gámán Károly, ügyvéd, Sz.-Régenből. Kovrig Tivadar birtokos, Sz.-Ujvárról. Csákány Jóákim, kereskedő, Sz.-Ujvárról. Érsek Lajos, utazó, Tordáról. Karl Feulett, Debreczenből. Dragumán Sándor, jogász, Pestről. Czetz Gergely, tanár, Sz.-Ujvárról. M. Klein, kereskedő, Bécsből. Korovits, vendéglős, N.-Váradról. Friedman, élesztősgyáros, Bécsből. Csukosi Dániel, Fehérvárról. Vittman Katalin, N.-Váradról. Medgyesi Ignátz, szalámi készitő, Sz.-Ujvárról. Horvát Gergely, birtokos, Ó-Budáról. Amberboly Albert, kereskedő, Tordáról. M. Thomas Cheveley Rayner. Gerlach, kereskedő, Nürnbergből. Molnár György, mérnök, Egeresről. Németh József, Pestről Özv. Gönczy József, Bethlenből. Schmiedt Albert, bányahivatalnok, Cs.-sz.-Domokosról. Harschner János, kereskedő, Fehérvárról. Tichy, mérnök, Fehérvárról. Nekkel Kálroly, kereskedő, Beszterczéről. Ignátz Károly, lelkész, B.-Hunyadról. Fekete Márton, kereskedő, Egeresről. Kilyén Sámuel, szolgabiró, B.-Hunyadról. Kabos Dániel, birtokos, Csucsáról. Esztegar László, tanár, Sz.-Ujvárról. Zeiler János, birtokos, Deésről. Elekes Áron, lelkész, Bukurestből, Dániel Imréné, kir. udv. tanácsosné, M.-Vásárhelyről. Betegh Ferencz, birtokos, Deésről.

*) E rovat alatt megjelenő czikkért a szerkesztőség semmi felelősséget sem vállal Szerk.

Budapest, Central University Library